

man ved, saaledes som her er paatænt, at lade Sogneraadene igjennem Delegationsvalg udnævne Forligsmæglere ogsaa vil fremme den vaagnende Interesse for de offentlige Anliggender i mindre Kredse i Provindserne, og naar der kommer Delegerede sammen fra en heel Samling af Sogne, der dog ingenlunde vil udgjøre et ubetydeligt Antal, men vel som oftest 15, 20 à 30 — jeg har ikke nogen bestemt Mening derom, men jeg antager, det vil blive et saadant Tal — troer jeg heller ikke man behøver at besygte, at der ikke hos dem skulde gjøre sig høiere Interesser gjældende end blot Hensynet til at faae en vis Person, som hører hjemme i eet eller andet Sogn, vel gaageret og skaffe ham et Slags Forsørgelse. Jeg troer virkelig ikke, man længere tør anslaae Interessesen i nogen Commune her i Danmark saa lav; den hæver sig virkelig derover. Jeg har nu levet i flere Aar paa Landet og været i Virksomhed som Forligsmægler, og jeg tør forsikre, at Interessesen for saadanne communale Anliggender, der angaae et eller flere Herreder, er i Tiltagende. Man seer ogsaa, at Sogneforstanderskaberne selv længes efter at faae nogen mere Frihed til at kunne virke for offentlige Anliggender, ikke alene med Hensyn til deres egne Sogne, men ogsaa i Samvirkning med Nabosognene, i Anliggender, der ere af fælles Interesse. Derfor troer jeg, at Forsamlingen, naar den kan gjøre det uden Skade for selve Institutionen — og det troer jeg, den kan — ikke skal frygte for at betræde den af Udvalgets Fleertal foreslaaede Vej med Hensyn til Valget af Forligsmæglere.

Fremdeles maa jeg fremhæve, at det er en Erfaring, som vistnok de Fleste af dem, der paa Landet have beklædt dette Dmbud, have gjort, at en stor Deel af de Sager, der nu forekomme mellem Beboere paa Landet, reise sig fra, at Vedkommende ikke benytte Sagsførere eller juridisk kyndige Folk til skriftlig at oprette Contracter imellem sig. Contractsforhold afflottes i Almindelighed paa Landet mellem Folk, der have gjensidig Tillid til hinandens Retssindighed, enten i Overværelse af nogle Slægtninge eller nærmere Bekjendte eller saaledes, at man paa slet Papir nedskriver nogle

Bemærkninger om Contractsforholdets Gjensind, men det er altfor usfuldkomment til at danne Grundlaget for en Retstrætte. Naar saadanne Sager nu bringes for Forligsmægleren, reiser det sig gjerne fra, at den ene eller den anden Part føler sig brøstholden, og som oftest ikke ganske har opfattet Forholdet saaledes, som det i Virkeligheden stiller sig, og jeg har Erfaring for, at det da væsentligt kommer an paa, at den Mand, der er Forligsmægler, nyder en personlig Tillid blandt Beboerne, som en Mand, der aabent og villigt hører paa alle Stænder, og varetager Retssædigheden saavel for den lavere Almue som for den Rige, den, der er i Besiddelse af større Eiendomme. Dette er virkelig ikke noget Nyt; jeg kan stadfæste det, og maa gjentagende forsikre Rigtigheden af, at det ikke er muligt at bringe Forlig tilveie uden ved at faae en aabenhjertig Tilstaaelse fra en af Parterne, som har Noget i Baghaanden, han ikke vil frem med, fordi han troer, det kan skade hans Stilling, og som ikke kommer frem, naar Forligsmægleren ikke er en saadan for sin Retssindighed og sin Velvillie mod alle Samsundsclasser bekjendt Personlighed. Det er ganske vist, at en Forligsmægler, foruden at nyde Befolkningens Tillid, ogsaa maa være i Besiddelse af et vist Maal af juridiske Kundskaber — jeg indrømmer, at der til at opsætte Contracter med nogenlunde Skarphed hører, om ikke just examinerede Jurister, saa dog Folk, der have Blik for de juridiske Former — men der hører, som sagt, ogsaa til, at Beboerne i Kredsen troe, at han har ligesaa meget tilovers for de Rettsfordringer, der komme fra Middelskassen, som for de Fordringer, der komme fra de høiere Stillede. Uden at jeg dermed vil sigte til Personer, maa jeg bemærke, at man jo i Almindelighed til Amtsrådet vælger Mænd, der have en betydelig Virksomhed, enten som større Eiendomsbesiddere eller paa anden saadan Maade, og som have de Indsigter, der høre til at ordne og bedømme de større communale Sager, men derfor er det ikke sagt, at de kjende de Mænd i Kredsen, der staae i et saadant aabent og tillidsfuldt Forhold til Befolkningen, som er fornødent for en Forligsmægler, og